

veluwe op 1

Bestemmingsmanagement op de Veluwe

Waar gaan wij
met z'n allen naartoe?

Voorwoord

Waar gaan wij met z'n allen naartoe op de Veluwe? Dat is een vraag waar we alleen in gezamenlijkheid antwoord op kunnen geven, door samen op te trekken en vorm te geven aan bestemmingsmanagement.

De Veluwe blijkt ook in 2023 weer het sterkste streekmerk van Nederland te zijn - gevolgd door Zuid-Limburg en het Waddenzegebied - en blijft een ongekend populaire bestemming. Cijfers doen het altijd goed: wist je dat er ruim 1 miljoen mensen op en rond de Veluwe wonen? Dat betekent zo'n 365 miljoen overnachtingen. Het aantal toeristische overnachtingen het afgelopen jaar lag rond de 7,4 miljoen. Dat zijn er best veel. Feit is ook dat de 'Veluwenaren' zelf veel intensiever gebruik van onze Veluwe maken dan de verblijfstoerist.

Die populariteit van de Veluwe is geweldig, met name voor de economie. Veel Veluwenaren werken in de toeristische sector en bezoekers zorgen er voor dat voorzieningen zoals bijvoorbeeld het openbaar vervoer of de winkels in de kleinere steden en dorpen behouden blijven. Goed voor de leefbaarheid dus. Maar... het wordt ook - met name op een aantal locaties - te veel. Daar dreigen we ten onder te gaan aan onze populariteit met negatieve gevolgen voor én de balans tussen bewoners en bezoekers én voor ons stamkapitaal: de prachtige Veluwse natuur.

Daarom werken we met onze partners binnen de VeluweAlliantie in het programma Veluwe op 1 aan bestemmingsmanagement: dat is niets anders dan het spreiden van bezoekers in tijd en ruimte. In partnerschap tussen overheden, ondernemers en grondeigenaren geven we invulling aan recreatiezonering, recreatieve routes, ontvangstlocaties en belevingsgebieden. Zo leiden we recreanten en toeristen in goede banen, versterken we de flanken van de Veluwe en ontzien we het Veluwemassief. Het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen ziet de Veluwe als voorloper in bestemmingsmanagement. En we zullen dit instrument in de toekomst nog extra hard nodig hebben op de Veluwe, waar we in de komende jaren nog zo'n 80.000 woningen bij krijgen.

In dit magazine lees je hoe we op de Veluwe invulling geven aan bestemmingsmanagement. De VeluweAlliantie is daar al jaren mee bezig: we werken aan de balans tussen natuur en recreatie – tussen beschermen en genieten. We staan er als Veluwe gelukkig niet alleen voor, het Rijk erkent én ondersteunt ons hierin. Projecten en programma's als het ontwikkelen van Veluwse ontvangstlocaties of de Veluwe Deelfiets kunnen niet gerealiseerd worden zonder een vaak substantiële bijdrage uit de Regiodeal Veerkrachtige Veluwe. We zijn inmiddels druk met het aanvragen van een nieuwe Regio Deal, want maatregelen blijven nodig om ervoor te zorgen dat we morgen én over vijftig jaar ook nog met elkaar kunnen genieten van het fraaie en unieke gebied: een (be)leefbare Veluwe.

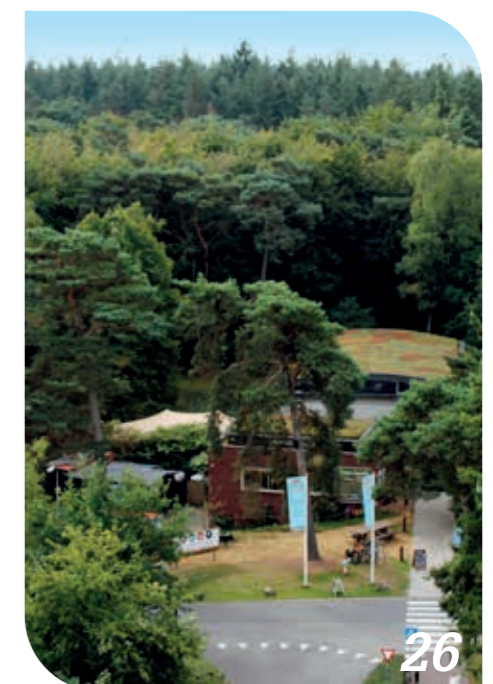
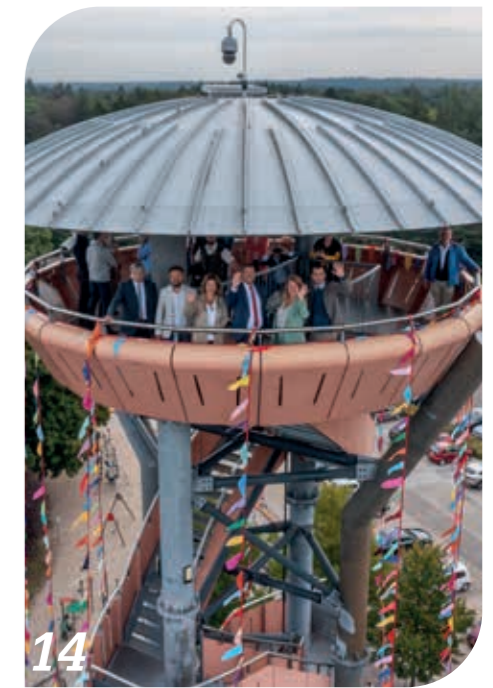
Ik wens je veel leesplezier.

*Willem Bijleveld,
voorzitter VeluweAlliantie*

Inhoud

- 03 Voorwoord**
Willem Bijleveld
- 06 Recreatiezonering**
*Met een plan voor recreatie blijft het ook morgen
prachtig toeven op de Veluwe*
- 10 De Veluwewethouder**
Danny Huizer
- 13 Cijfers & Weetjes**
- 14 Ontvangstlocaties**
*Van gedeelde visie naar concrete uitrol van Veluwse
Ontvangstlocaties*
- 18 Showcase Veluwe**
Voorloper in bestemmingsmanagement
- 21 Column Veluwegedeputeerde Peter van 't Hoog**
Regiodeal Veerkrachtige Veluwe
- 22 Duurzame mobiliteit**
*Een belangrijk jaar voor de
Veluwe Deelfiets Coöperatie*
- 26 Natuurbelevensipark Veluwe**
Hét bezoekerscentrum van de Veluwe
- 28 Marketing en bestemmingsmanagement**
*Bestemmingsmanagement en marketing gaan
hand-in-hand*

Met een plan voor recreatie blijft het ook morgen prachtig toeven op de Veluwe

Het groene loof van de ontluikende lente, golvende paarse heide zover het oog reikt of de weidsheid van stuivend zand: de Veluwe weet vele bezoekers te betoveren. Maar soms raken natuur en gebruik uit balans. Met een plan voor recreatiezonering proberen provincie Gelderland, grondeigenaren en beheerders die balans weer te herstellen. Zodat de natuur er wel bij vaart en het ervan genieten blijft.

Werken aan je conditie, je gedachten op een rij zetten of gewoon even naar buiten voor een frisse neus: we weten de natuur goed te vinden. En dat is ook niets nieuws. Maar wie al jaren regelmatig op de Veluwe vertoeft, zal het misschien wel zijn opgevallen: er verandert iets. Het is drukker geworden. Meer divers. Er kwamen elektrische fietsen bij, steeds meer mountainbikers, e-choppers. Meer evenementen. Gelukkig is de Veluwe groot genoeg. Hoewel.

Natuur piept en kraakt

De Veluwe is een Natura 2000-gebied: Europees beschermde gebieden die zó belangrijk zijn voor bepaalde bedreigde dier- en plantsoorten, dat landen zeggen: op deze plek zorgen we dat de soorten en hun leefgebied worden beschermd. Die bindende afspraken zijn essentieel: zo blijft biodiversiteit op de kaart staan. Hoe diverser de natuur, hoe sterker de natuur. Een sterke natuur zorgt voor schoon (drink)water en schone lucht, legt CO2 vast en zorgt voor bestuiving van gewassen. En zonder natuur geen recreatie!

Behoud van de natuur is niet vanzelfsprekend. Zelfs op de uitgestrekte Veluwe hebben soorten het moeilijk. Door verdroging of milieuvervuiling bijvoorbeeld. En soms ook door een te hoge druk van recreatie.

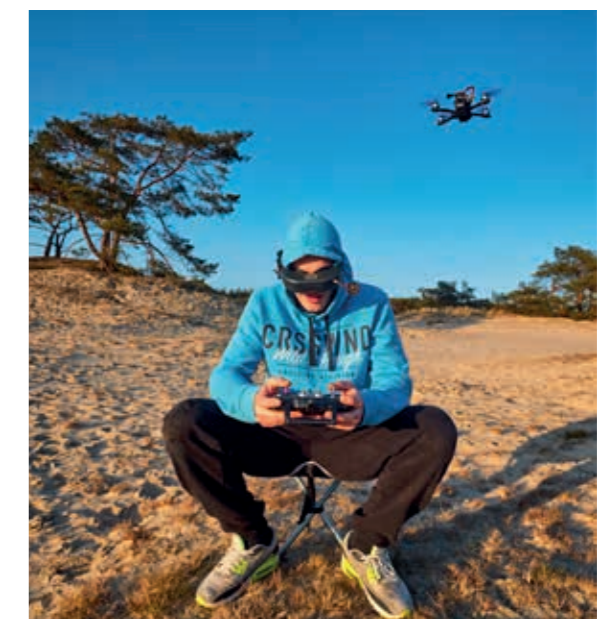
Voor een buitenstaander is het soms lastig te zien wat dat betekent, beaamt Bram Zandstra, projectleider bij provincie Gelderland. “Ecologen geven aan dat het slecht gaat met de natuur, en dat zie je door datgene wat je niet meer ziet.” Het landschap wordt bijvoorbeeld eentoniger, met minder soorten planten. De kenmerkende staccato zang van de tapuit is nauwelijks nog te horen. En er groeien minder mezen op, hun pootjes breekbaar door het teveel aan stikstof.

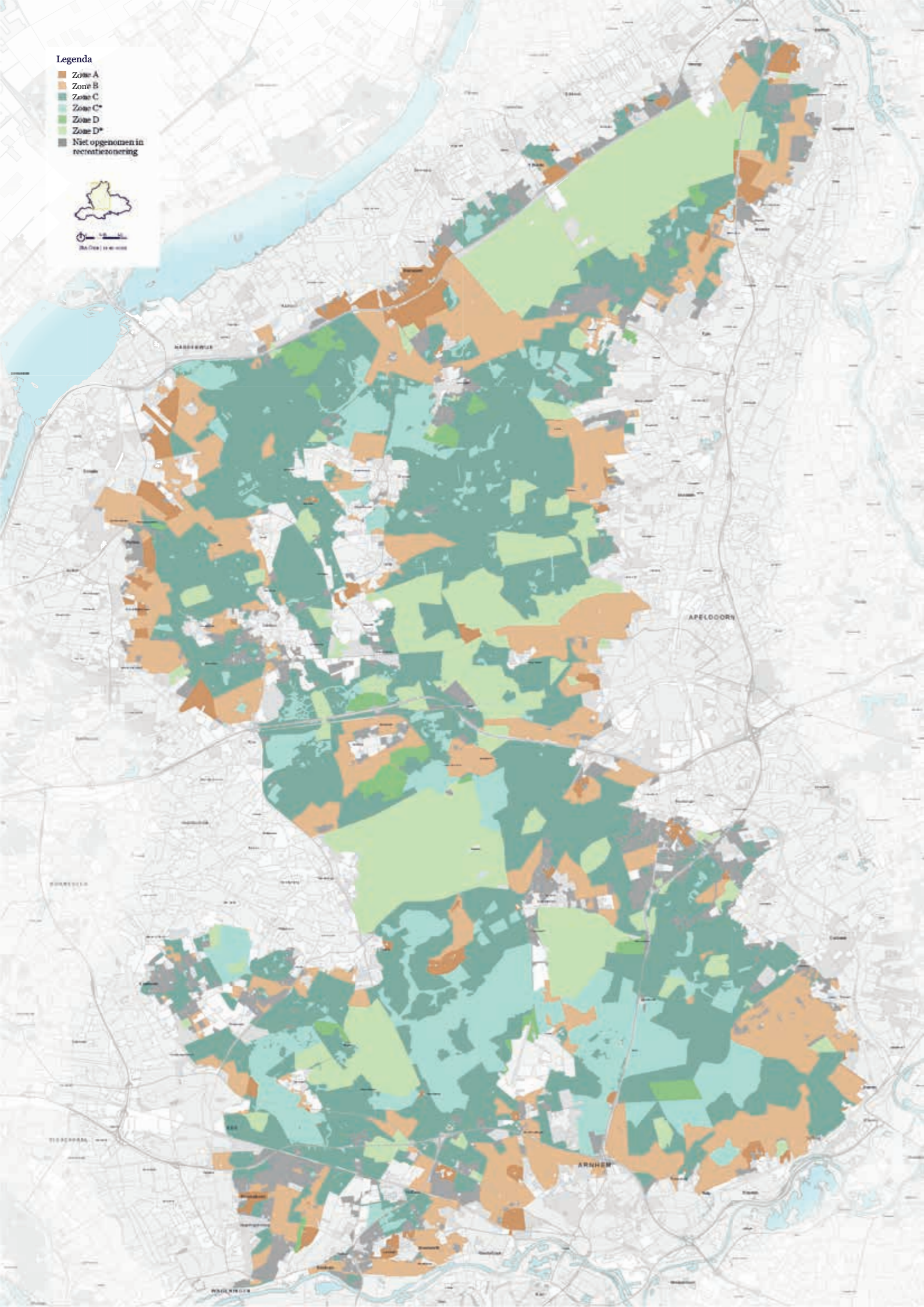
Meer waar het kan, minder waar het moet

De provincie, verantwoordelijk voor het natuurbeleid, werkte vijf programma's uit om de Veluwe weer toekomstbestendig en gezond te maken. Eén van die herstelprogramma's gaat over recreatiezonering. Zandstra: “Het doel van recreatiezonering is verstoring door gebruikers waar nodig te verminderen. Waar recreatie niet veel kwaad kan, geven we gebruikers juist wat meer ruimte.” In sommige gebieden liggen dus veel wandel- en fietspaden, en vind je faciliteiten zoals parkeerplaatsen en horeca. In meer kwetsbare gebieden is minder of geen recreatie mogelijk.

“Het is belangrijk om zo'n plan Veluwebreed te maken”, zegt Zandstra. En daarvoor heeft de provincie veel gesprekken gevoerd:

met vertegenwoordigers van dorpen, gebruikerskoepels, ondernemers, bewoners, én de grondeigenaren. “De Veluwe wordt gebrand als geheel, maar we hebben het natuurlijk over heel veel verschillende terreinen. Sommige beheerders zijn al langer actief met zonering, anderen niet of minder. Dat hebben we nu gelijkgetrokken. Ook om te voorkomen dat afsluiten van het ene kwetsbare gebied, leidt tot extra drukte in het andere.”

Natuurdoelen leidend, maar recreatie gaat er ook op vooruit

Op de Veluwe is vooral een aantal vogels erg verstoringsgevoelig, Sovon Vogelonderzoek adviseerde daarom over de ideale zoneringskaart. Hoewel natuurdoelen leidend zijn, gaan recreanten er niet enkel op achteruit. Zandstra: "Ideaal uit natuuroogpunt zou zijn: alle stuifzanden sluiten in het broedseizoen. Maar dat willen we natuurlijk niet. Daarom hebben we met eigenaren en gebruikers gezocht naar een realistische zoneringskaart: waar kan recreatief gebruik nog wel? Daar is een recreatiezoneringskaart uitgekomen, voor de hele Veluwe. Natuurlijk zijn er beperkingen, maar in het plan staan óók maatregelen om recreatie juist te versterken."

Dus wat verandert er voor de wandelaar en de fietser? "Gemiddeld genomen niet zo veel. Veel terreinen kunnen wel tegen een stootje of waren al aangepast op verstoring." Op andere plekken vermindert de dichtheid van de paden of worden routes wat omgelegd: zo loopt een wandelpad in natuurgebied Wolfheze niet langer dwars over, maar aan de rand van de heide. Parkeren wordt verbeterd én geconcentreerd – op de Posbank parkeer je op den duur vooral nog bij het bezoekerscentrum: minder verstoring, meer faciliteiten. Hondenlosloopterreinen worden om dezelfde reden verplaatst of juist aantrekkelijker ingericht. In uiterste gevallen worden gebieden tijdelijk afgesloten, zoals delen van het Hulshorster- en Kootwijkerzand in het broedseizoen. Het kan ook zijn dat we juist iets toevoegen, zoals een uitkijktoren door gemeente Harderwijk bij het Beekhuizerzand.

Vinger blijft aan de pols

De meeste terreineigenaren werken de plannen nu uit, met subsidie van de provincie. De provincie voorziet ook in extra onderzoek. Zo worden vogels op de stuifzanden elk jaar geteld om te kijken: leidt de nieuwe zoneringskaart ook tot een toename van het aantal vogels? En een Veluwebrede aanpak voor evenementen is in de maak. Welke evenementen in de natuur kunnen wel of beter niet op bepaalde plekken plaatsvinden?

De vinger blijft dus aan de pols. Alles om ervoor te zorgen dat er voor de recreant nu, maar óók in de toekomst, veel te genieten blijft.

Hier doen we het voor

De Veluwe is een van de grootste natuurgebieden van Nederland. Het behouden en verbeteren van de Veluwe natuur met haar verschillende soorten dieren, planten en zelfs hele ecosystemen en landschappen is van groot belang voor de biodiversiteit in Nederland én Europa. Op de Veluwe gaat het bijvoorbeeld om de vis beekprik en de kever vliegend hert (beide zeldzaam in Nederland), om de stuifzanden, de historische bossen en de unieke beken.

We werkten de afgelopen jaren aan 5 herstelprogramma's. Deze zijn een uitwerking van het Natura 2000-beheerplan Veluwe uit 2018. In mei 2022 is het 1e herstelprogramma, Recreatiezoneringskaart, vastgesteld. We zijn met de uitvoering hiervan bezig. De andere herstelprogramma's, Beken, Bossen, Heiden en stuifzanden, en Vennen en venen, zijn in mei 2023 vastgesteld. In de programma's staan concrete maatregelen, vaak per gebied. De uitvoering van de herstelmaatregelen uit deze 4 programma's kan ook beginnen nu ze zijn vastgesteld.

www.gelderland.nl/natuuroopdeluwe

De Veluwewethouder

Danny Huizer is de eerste – en vooralsnog enige – Veluwewethouder. Sinds april 2022 is hij wethouder in de gemeente Apeldoorn met in zijn portefeuille onder andere de Veluwe. Vanuit die functie is hij afgelopen jaar ook toegetreden tot de VeluweBoard en vertegenwoordigt hij zijn collega's uit de regio in de VeluweAlliantie. Hij is een groot pleitbezorger van de netwerksamenwerking Veluwe op 1.

"Kijk, collega Joon is coördinerend wethouder regio Stedendriehoek, een gebied aan de oostkant van Apeldoorn, waar veel belangen liggen. Het was voor dit college niet meer dan logisch dat er ook een coördinerend wethouder voor de Veluwe kwam, het gebied ten westen van Apeldoorn waar grote opgaven liggen. Te veel versnippering is niet goed, je moet

"We hebben het gedeelde eigenaarschap over de Veluwe."

het overzicht houden", vertelt Danny Huizer.

Hij is er onbevangen ingegaan zegt hij: "Wat is nou die wereld van de Veluwe? En hoe gaan we ons als Apeldoorn daarin positioneren? Er bestaan allerlei overleggen en netwerken waar Apeldoorn lid van is, zo gauw het over de Veluwe gaat, schuif ik aan. Er zijn zoveel partijen betrokken. Daarmee lijkt het alsof de Veluwe van iedereen is, maar als je niet oppast is ie straks van niemand. Ik wil daarmee zeggen dat de samenhang belangrijk is: de Veluwe moet door niemand geclaimd worden – ook niet door Apeldoorn. We moeten er sámen voor zorgen!"

Danny Huizer straalt betrokkenheid en enthousiasme uit en voegt daden bij zijn woorden. "De VeluweAlliantie is een uniek en bont gezelschap van belanghebbenden. Wat ik zo bijzonder vind, is dat de spanning die je misschien zou verwachten tussen natuur enerzijds en recreatie en toerisme anderzijds er eigenlijk helemaal niet is. We voelen ons allemaal verantwoordelijk en beseffen dat we met elkaar, en misschien moet ik wel zeggen álleen mét elkaar, heel veel kunnen bereiken."

Er spelen veel belangen op en rondom de Veluwe, maakt hij zich geen zorgen? "Natuurlijk maak ik me zorgen. Zo moeten we oppassen dat de Veluwe, met de integrerende tafels waar momenteel gesproken wordt over allemaal verschillende thema's, niet opgeknipt wordt. Nu wil ik me echt niet met alle onderwerpen

bemoeien, of overal aan tafel zitten, maar alle tafels moeten wel weten wat er op de Veluwe speelt, het belang van de Veluwe moet overal bekend zijn en het besef dat we met elkaar het gedeelde eigenaarschap hebben."

"De kracht van de Veluwe zit 'm in de samenhang van alles", vervolgt Danny. "De flora, de fauna, het grondwater. We kunnen ervan genieten, er recreëren. De attracties op de Veluwe, zoals in Apeldoorn de Apenheul of de Julianatoren en natuurlijk het recentelijke heropende Paleis 't Loo. Er is toch niets heerlijkers dan wanneer je in de stad woont, bijvoorbeeld in het westen van het land, je een paar dagen of weken in het bos kan zitten. De geur van nat bos na een zomerse regenbui. . .

De Veluwe is een samenspel van ecologie, economie en recreatie. Op het moment dat je een van deze thema's belangrijker gaat maken dan de andere, gaat de Veluwe achteruit."

"We moeten handelen naar wat we weten."

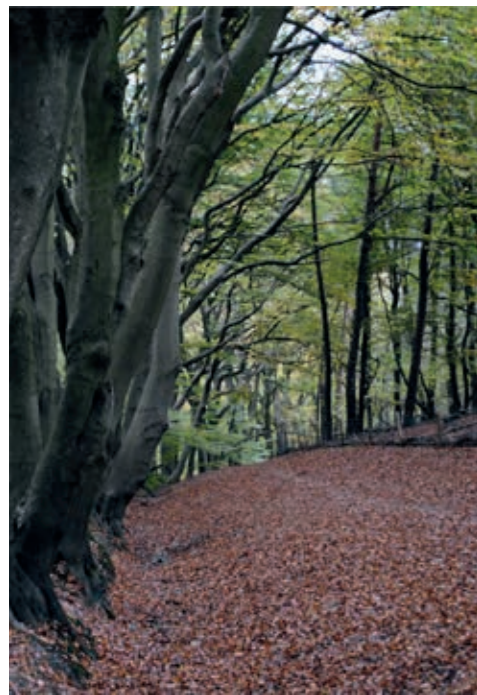
In de VeluweAlliantie zitten alle facetten – als je dat zo kunt zeggen – van de Veluwe aan tafel. De eenentwintig Veluwse gemeente zijn getrapt vertegenwoordigd door vier wethouders uit de verschillende regio's. Danny Huizer is zich bewust van het feit dat er soms wat afstand gevoeld wordt: "Dat begrijp ik heel goed. Daarom gaan

mijn VeluweBoard-collega Ronald ter Hoeven en ik ook op pad. We gaan op bezoek bij de andere wethouders, want zij zijn onmisbaar in het netwerk. En ik wil niet de grote broek aantrekken als Apeldoorn, ik wil vooral samenwerken." Daden bij woorden.

Of hij met vertrouwen naar de toekomst kijkt? "Ja! Maar ik neem geen afwachtende houding aan. Het bewustzijn is groot, we weten dat er 80.000 woningen bij moeten komen. Of minder, maar in ieder geval veel. Dan weet je ook dat de recreatiedruk toeneemt. En ik wil zeker niet pessimistisch zijn, maar met de huidige klimaatproblematiek en een land dat voor de helft onder zeeniveau ligt, komen er misschien nog wel meer mensen deze kant op. We moeten handelen naar wat we weten en al handelend nadenken over wat komen gaat. Bestemmingsmanagement, waar we op dit moment als Veluwe op 1 heel actief mee bezig zijn, is een heel belangrijk instrument om de Veluwe voor iedereen toegankelijk te houden. We moeten de Veluwe beschermen, maar het moet geen luxeartikel worden."

Zijn wens voor de Veluwe, haar inwoners en haar bezoekers: "Dat we als mens en natuur samen kunnen bestaan. Ik ben opgegroeid in een Apeldoornse woonwijk; groen moet iets natuurlijks zijn, het moet geen attractie worden. We moeten er zuinig op zijn én er tegelijkertijd met volle teugen van genieten!"

Veluwe!

Grootste aaneengesloten natuurgebied van het West-Europese laagland

80.000 hectare

Er wonen zo'n **ruim 1 miljoen mensen** op en rond de Veluwe; dat geeft **365 miljoen** overnachtingen! Jaarlijks (2022) overnachten er ook nog zo'n **7,4 miljoen** toeristen uit binnen- en buitenland

Natura 2000-gebied

OP DE VELUWE BEVINDEN ZICH ONGEVEER **500 VAKANTIEPARKEN EN CAMPINGS**

Bossen, heide, stuifzanden

Industriële Veluwe + Veluwe Remembers + Pure Veluwe
Veluwse Natuurbeleving + **Belevingsgebieden Veluwe**
Ambachtelijke Veluwe + Veluwse Kust + Velwezooom
Stille Veluwe + Koninklijke Veluwe + Veluws Verleden

Vakantiehuis, tent, camper, bed&breakfast, hotel

3035 km wandelroutes

2020 km fietsroutes

1065 km ruiter- en menroutes

319 km mountainbikeroutes

70-80% van de bezoekers zijn inwoners van de Veluwe

Veluwe is sterkste streekmerk van Nederland

Excellente gastvrijheid

Op de ontvangstlocatie-wensenlijst staan 6 Veluwe OV Poorten en 34 Veluwe Poorten of TOP's

80.000 nieuwe woningen rond de Veluwe

Regiodeal Veerkrachtige Veluwe

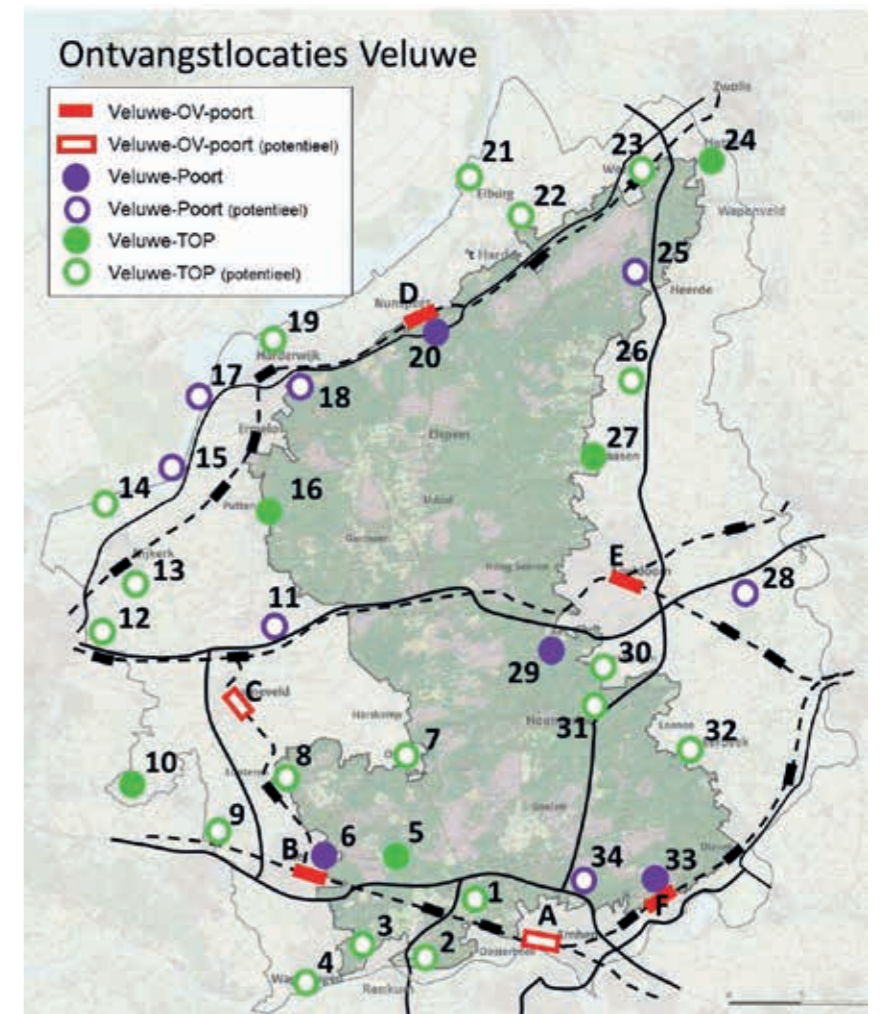
Van gedeelde visie naar concrete uitrol van Veluwse Ontvangstlocaties

Vorig jaar is een gezamenlijke visie op Ontvangstlocaties vastgesteld door de VeluweAlliantie. Met deze visie geven wij invulling aan de wens om onze gasten een topontvangst en juiste start voor de Veluwebeleving te geven. Nu zijn het veelal nog stippen op de kaart, maar binnen afzienbare tijd gaan de werkzaamheden voor de eerste ontvangstlocaties starten. Gemeenten als Rheden, Ede, Harderwijk, Nunspeet en Putten hebben hun plannen veelal klaar. Bij een aantal andere gemeenten is de voorbereiding gestart. Zo ontwikkelt Arnhem een masterplan, maakt Apeldoorn grote stappen en ook in Oldebroek wordt een omgevingsvisie met het oog op bestemmingsmanagement uitgewerkt. Veel energie is er inmiddels losgekomen.

Met dank aan de Regiodeal

Dankzij een veelal forse bijdrage vanuit de Regiodeal Veerkrachtige Veluwe kunnen deze locaties en de uitwerking van doordachte plannen versneld gerealiseerd worden. Met alle uitdagingen voor de toekomst (o.a. onze woningbouwopgave en de groei van het binnenlands toerisme) is de noodzaak voor gezamenlijk bestemmingsmanagement scherp in beeld. Het is nodig. Wij willen met elkaar én onze natuur behouden en optimaal kunnen blijven recreëren en genieten. En om dit te bereiken is het realiseren van deze Veluwse ontvangstlocaties een belangrijk puzzelstukje. Wat is dat nou precies, een ontvangstlocatie?

Op het eerste oog lijkt het een goed vindbare en een mooi ingerichte parkeer- of ontvangstfaciliteit. "Maar het is meer dan dat", zegt Edith Scholte, procesmanager bestemmingsmanagement en duurzame mobiliteit voor de Veluwe. "Met alle verschillende projecten vanuit Veluwe op 1 werken wij in samenwerking met gemeenten en grondeigenaren aan het gewenste ruimtegebruik. Zo streven wij met elkaar naar het noodzakelijke ontlasten van het Veluwemassief en zien wij tevens kansen voor de brede welvaart. En dan met name ook aan de 'gouden' ofwel 'blauwe' randen van de Veluwe. Met een dekkend routenetwerk dat wij in gezamenlijkheid momenteel uitrollen, zetten wij hele grote stappen. Voor recreanten zal dit een verademing zijn. En binnen de belevingsgebieden werken diverse stakeholders samen om alles ook daadwerkelijk met elkaar te verbinden. En uiteraard op een zo'n duurzaam mogelijke manier.

Deze kaart komt uit de visie op Ontvangstlocaties. Voor sommige locaties geldt dat we nog naar de ideale locatie zoeken, andere locaties zijn in ontwikkeling of in uitvoering.

De ambitie van deze visie op ontvangstlocaties is groot. Zo willen wij alle Poorten en TOP locaties voorzien van 'onze' eigen hoogwaardige e-bikes."

Met elkaar

De samenwerkende partijen op de Veluwe werken eraan om de recreatiezonering, eenduidige en herkenbare routestructuren, duurzame mobiliteit, uitrol van belevingsgebieden en gastvrije ontvangst met de juiste faciliteiten met elkaar in balans te brengen. Edith: "Het duurt daarom soms ook geruime tijd voordat een eerste schop de grond in gaat. Maar met de inzet van velen en vooral ook de

extra bijdrage van Rijk en provincie komen wij bijna van de kant af."

Poorten, TOP's en P-Veluwe

De Veluwse ontvangstlocaties zijn in drie groepen in te delen. Om het openbaar vervoer te stimuleren, worden o.a. in Apeldoorn, Arnhem, Ede-Wageningen, Nunspeet en Rheden zogenaamde OV-Poorten gerealiseerd. Een Veluwe Poort is een hoofdentree naar de Veluwe, goed verbonden met een rijksweg en verbonden met knooppunten van meerdere Veluwse wandel-, fiets-, ruit- en mountainbikeroutes. Gebruikersgroepen zoveel

mogelijk gescheiden van elkaar. Qua faciliteiten horen bij deze locaties een informatiecentrum, oplaadpunten voor auto en fiets, de mogelijkheid om de reis duurzaam te vervolgen, bijvoorbeeld met een deelfiets en soms is er een uitkijktoren, zoals in Nunspeet en Harderwijk. Een Veluwe-TOP (Toeristische OpstapPlaats) is een entree die goed verbonden is met een rijks- of provinciale weg. De locaties sluiten eveneens aan op knooppunten van meerdere Veluwse routes. Er is geen station in de buurt, maar er zijn informatiepanelen, er is horeca en er zijn gratis toiletten in de buurt. Op dit moment zijn er

Een klein feestje bij de toekenning van Regiodealsubsidie voor de ontwikkelingen in Nunspeet.

concrete plannen voor Veluwe-TOP's op de locaties Schovenhorst in Putten, de Ginkel in Ede en de TOP in Vaassen.

Speciale complimenten gaan nu uit naar de gemeente Brummen die, zonder een bijdrage uit deze deal, toch vaart heeft gezet om ook hun gemeente optimaal mee te nemen in de nieuwe ontwikkelingen.

De P-Veluwe is een locatie waarvandaan minstens één Veluwse route vertrekt, of bij een zogenaamd POI, wat staat voor point of interest. De Veluwe is hartstikke rijk aan historische verhalen en relictten, natuurlijke schatten en prachtige landschappen, POI's dus.

Waar dan?

De te ontwikkelen ontvangstlocaties zijn zeker niet altijd nieuwe locaties. Veelal gaat het om het

upgraden of opnieuw inrichten van bestaande locaties, zoals bij de Poort naar de Veluwe in Nunspeet. Edith Scholte-Wessels: "Wij stimuleren vooral het duurzaam recreëren. En daarnaast moeten wij ook inspelen op het gedrag van onze gasten. Wij pogen auto's zo snel mogelijk af te vangen na een rijks- of provinciale weg. Om de Veluwe daarna verder te beleven zetten wij in op duurzame vervolgmobiliteit. Waarbij alle vormen momenteel worden onderzocht. Het routenetwerk is zo ingericht dat de bezoeker de beste Veluwebeleving aangeboden krijgt."

Eenduidige stijl

Een eenduidige stijl in uitstraling door middel van bebording en informatiepanelen draagt bij aan herkenbaarheid en straalt de gevraagde kwaliteit uit. Veluwe op 1 ontwikkelde daarvoor het handboek Velwestijl voor routenetwerken en panelen. Edith: "Ook heel mooi om te zien is dat gemeenten vol trots

Nabij het fraaie kasteel Cannenburg komt straks de TOP Vaassen, die het kasteel door middel van een groene loper met het dorp gaat verbinden.

de welkomstborden in deze nieuwe stijl aan het uitrollen zijn. Samen voor de beste uitstraling.

Een hele kluit

Voor procesmanager Edith Scholte-Wessels is het telkens weer een feestje als een gemeente haar plannen voor een ontvangstlocatie presenteert. "Veelal beseffen mensen niet hoe spannend het soms is. Hoe veel tijd dit heeft gekost. Er moet met heel veel partijen overleg gevoerd worden en overeenstemming bereikt worden. Het ontwikkelen van een gezamenlijke visie, over gemeentegrenzen heen, het proces van het uitwerken van een goed onderbouwde inrichting van de locatie naar uiteindelijk het 'Hoe gaan we de gasten ontvangen?' En uiteraard ook de financiële impact van al deze ingrepen.

Van visie naar plan en uitvoering

Op dit moment zijn plannen in een andere fase aanbeland. Onder regie van het VeluweTeam komt het hele proces tot samenhang. Edith: "De resultaten zijn prachtig. Als ik de plannen van bijvoorbeeld Putten en Rheden zie, daar is zo hard aan gewerkt door de mensen. Soms al jarenlang. Ik hoop echt dat we door kunnen, dat we een noodzakelijke nieuwe Regiodeal binnenhalen, zodat we verder kunnen

met de ontwikkelingen van ontvangstlocaties en daarbij uitvoering kunnen geven aan bestemmingsmanagement. Wij zijn met elkaar met deze aanpak echt in staat om van de Veluwe te kunnen blijven genieten, morgen én juist ook nog over vijftig jaar."

Regiodeal Veerkrachtige Veluwe

In 2020 dienden de netwerksamenwerking Veluwe op 1, programma Vitale Vakantieparken en de provincie Gelderland bij het Rijk een verzoek in voor toekenning van een Regio Deal. Dat lukte. Het Rijk honoreerde de aanvraag, met als voorwaarde: een integrale, duurzame aanpak die de Veluwse economie, leefomgeving en de natuur sterker en veerkrachtig moeten maken. Het geld van toen is inmiddels toegekend, onder andere aan de plannen voor ontvangstlocaties en duurzame mobiliteit, zodat deze versneld uitgevoerd kunnen worden. Inmiddels werken partijen aan de aanvraag voor een nieuwe Regio Deal, ter ondersteuning van Veluwse projecten.

Wethouder Wilco Mazier, gedeputeerde Peter van 't Hoog en VeluweAlliantie voorzitter Willem Bijleveld met het ontwerp voor de ontvangstlocatie in Harderwijk.

Showcase Veluwe

voorloper in bestemmingsmanagement

In opdracht van de landelijke Taskforce Samenwerking Gastvrijheidssector ontwikkelde een werkgroep een zevenstappenplan voor bestemmingsmanagement, in lijn met de landelijke visie: 'In 2030 heeft iedere Nederlander profijt van toerisme'. Dat kan alleen als er integraal gewerkt wordt aan recreatie en toerisme, of zoals staat omschreven in de leidraad: het gastvrijheidsdomein. Op de Veluwe is de netwerksamenwerking Veluwe op 1 al zo'n tien jaar geleden begonnen met bestemmingsmanagement, alhoewel die term nog niet gebruikt werd toen. Anno 2023 is de Veluwe een regio die vooroploopt. We leggen het gebied en de maatregelen eens langs de leidraad.

Bestemmingsmanagement

De leidraad omschrijft de term bestemmingsmanagement als volgt: inspanningen gericht op het realiseren van een zo groot mogelijke positieve impact van het gastvrijheidsdomein voor een stad of regio. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar hoe recreatie een positieve bijdrage kan leveren aan de sociale, economische en ecologische waarden van een gebied. Die integrale aanpak is nodig omdat recreatie en toerisme - met name in populaire gebieden

- veel impact hebben, ook op andere aandachtsgebieden. In de VeluweAgenda 2030 wordt gesproken over de balans tussen ecologie, economie en de beleving op de Veluwe.

Zeven stappen

In de door de werkgroep opgestelde Leidraad Bestemmingsmanagement is het zevenstappenplan opgenomen. Alle provincies hebben de leidraad omarmd omdat ze een gemeenschappelijke taal willen spreken als het om bestemmingsmanagement gaat. Hieronder doorlopen we die stappen.

1. De analyse

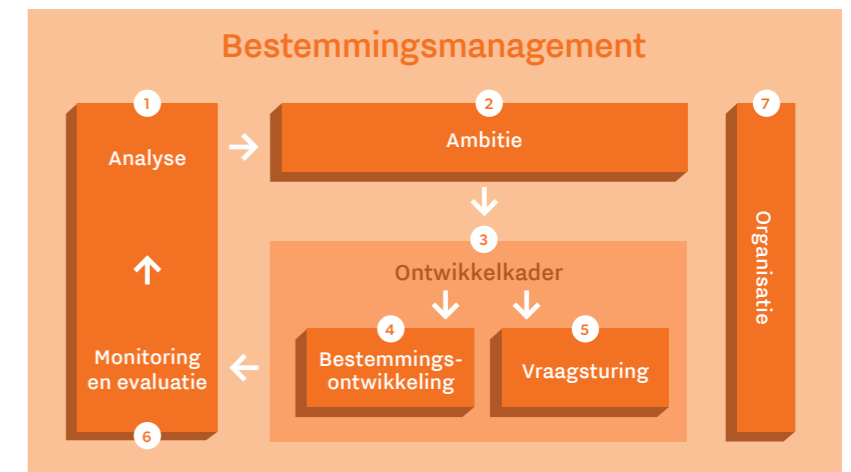
Met een groot netwerk aan partners, is er op de Veluwe ook veel informatie beschikbaar. Een partner als de provincie Gelderland doet regelmatig onderzoek, bijvoorbeeld naar de leefbaarheid voor inwoners of hoe het gesteld is met de natuur. Visit Veluwe beschikt over uitgebreide data

over bijvoorbeeld het aantal bezoekers aan de Veluwe, waar ze het liefst slapen en eten en welke bezienswaardigheid het meest aantrekkelijk wordt gevonden. Het Routebureau Veluwe op haar beurt, kent alle trends op het gebied van bewegen in de natuur; van wandelen tot gravelbiken, van paardrijden tot steppen.

2. De ambitie

Alle informatie die opgehaald wordt bij de analyse vormt een basis voor het formuleren van een ambitie. Op de Veluwe legden de samenwerkingspartners deze ambities neer in de VeluweAgenda 2030. Ambities die sterk beïnvloed worden door allerlei maatschappelijke ontwikkelingen. Ging Veluwe op 1 in haar VeluweAgenda 2025 nog voor het beschermen van het stamkapitaal en excellente gastvrijheid, in de agenda voor 2030 worden daar aan toegevoegd: 1) Behoud en herstel van ecologische diversiteit in het centrale natuurgebied van de Veluwe en de omliggende gebieden

Bron: NBTC

als IJsselvallei, randmeren en Gelderse Vallei; 2) Een bredere kijk op toerisme, waarbij het niet meer gaat om meer toeristen trekken, maar om meer kwaliteit bieden; en 3) meer aandacht voor de wensen, belangen en betrokkenheid van inwoners bij nieuwe ontwikkelingen op de Veluwe.

3. Het ontwikkelkader

Hoe pak je dingen aan? Welke strategie hanteer je om je ambities te bereiken? Door de Veluwe 'groter' te maken, vergroot je de aantrekkelijkheid én kan het gebied meer aan. De Veluwe is meer dan alleen het centrale Veluwemassief. Het opstellen en uitwerken van een Masterplan IJsselvallei, de Leidraad Ontvangstlocaties en het Masterplan Veluwe Belevingsgebieden zijn daar voorbeelden van.

4. Bestemmingsontwikkeling

Bij bestemmingsontwikkeling gaat het om het doorontwikkelen van bestaand aanbod en/of het ontwikkelen van nieuw,

aanvullend aanbod, gericht op het aantrekken van de gewenste doelgroep. Deze stap vinden we op de Veluwe onder andere terug in het uitgebreide routenetwerk dat wordt aangelegd. Een netwerk dat tegelijkertijd kwetsbare natuur ontziet (recreatiezonering) en een optimale Veluwebeleving biedt voor de gebruiker. Zaken als duurzaam verblijf en vervoer zijn belangrijk in de bestemmingsontwikkeling. Projecten als de Veluwe Deelfiets (door gebruik van een Veluwe Deelfiets verplaatsen bezoekers zich over de Veluwe met zo min mogelijk CO2-uitstoot) en het programma Vitale Vakantieparken geven hier vorm aan.

5. Vraagsturing

Onder vraagsturing verstaat de leidraad alle mogelijke manieren om de potentiële bezoeker in beweging te krijgen. Vraagsturing heeft niet alleen betrekking op het stimuleren van extra bezoek, maar kan ook gaan over het demotiveren van een bepaald type bezoek en het ontmoedigen van

ongewenst gedrag. Visit Veluwe is op dit terrein dé marketeer voor het gebied: 'Samen inzetten op herstel, met mooie omzetten voor alle ondernemers en de beste Veluwebeleving voor de bezoeker'. De ontwikkeling van Veluwse ontvangstlocaties (aantrekkelijke parkeerplaatsen waar de Veluwebeleving direct start en waar men op duurzame wijze het gebied verder kan ontdekken) is voor de Veluwe een van de belangrijkste instrumenten om bezoekers te (ver)leiden naar plekken waar de natuur, de economie en de leefbaarheid de druk aan kunnen gebruiken.

6. Monitoring

Pak je het op de juiste manier aan? Zijn de juiste keuzes gemaakt? Of moeten we bijsturen? Monitoring geeft inzicht in hoe interventies bijdragen aan het realiseren van ambities. De provincie Gelderland ontwikkelde de druktemonitor, die aangeeft waar het druk is en waar niet of minder. Vitale Vakantieparken monitorde voor de Veluwse gemeenten

de stand van zaken van de vakantieparken in het gebied. Stappen kunnen gezet worden bij bestemmingsmanagement in de monitoring van impact. Er is behoefte aan meer instrumenten voor het monitoren van vraag en aanbod op lokaal niveau.

7. Organisatie

De organisatie van het proces van bestemmingsmanagement is complex. Voor effectief bestemmingsmanagement is

daarom afstemming nodig met een groot aantal stakeholders met uiteenlopende belangen op verschillende schaalniveaus, zowel binnen het gastvrijheidsdomein als daarbuiten. Dit vraagt om integrale sturing op uitvoering in tijd en geld. De netwerksamenwerking Veluwe op 1, waarbij zo'n veertig verschillende partners de VeluweAlliantie vormen, heeft veel potentie. Het is in veel opzichten een unieke samenwerking, maar ook kwetsbaar. Door alle ontwikkelingen die op de diverse partners afkomen, is het belangrijk om elkaar én het gezamenlijke doel niet te verliezen.

Column Peter van 't Hoog

Regiodeal Veerkrachtige Veluwe

Dat begint natuurlijk met het opstellen van een goede lijst. Een opsomming die de ministers zou enthousiasmeren om te gaan meebetalen. We moesten immers diverse ministerie ervan overtuigen dat Veluwe echt beter wordt van deze Regiodeal.

Timing is everything. Ten tijde van de aanvraag moesten alle Veluwse betrokkenen elkaar vinden. Onze natuur staat onder druk en het klimaat is aan het veranderen. Mede door dat bewustzijn, stonden de neuzen gelukkig dezelfde kant op. Recreatieondernemers, natuurbeheerders en overheden begrepen dat er wat moest gebeuren. Er moest worden doorgepakt en de Regiodeal maakte dat mogelijk. Door het netwerk rondom Veluwe op 1 en Vitale Vakantieparken waren er sowieso al verschillende vormen van samenwerking. Maar de Regiodeal - en de mogelijkheden die dat bood - was de katalysator voor een geïntensiveerde samenwerking en uitvoering waar de Veluwe beter van werd en zal gaan worden.

Het begon al snel na mijn start als gedeputeerde: in de agenda doken afspraken op over Regiodeal Veerkrachtige Veluwe. Fysiek en digitaal vergaderen over cijfers, opgaven die op de plank lagen en plannen die hoognodig moesten worden gerealiseerd. Die kans kregen we nu. Als we met een Regiodeal Den Haag weten te verbinden aan de Veluwe: met Haags, provinciaal en lokaal geld investeren we gezamenlijk in projecten die qua natuur, recreatie en leefbaarheid veel voor de Veluwe gaan betekenen.

Het lukte. Met 25 miljoen euro mochten we - samen met de Veluwe Alliantie en Vitale Vakantieparken - aan de slag. De ingediende plannen besloegen ruimtegebruik, bestemmingsmanagement, duurzame mobiliteit, wet- en regelgeving en Het Vakantiepark van de Toekomst (duurzaam recreëren). Eerlijk is eerlijk, we hebben heel wat af vergaderd. Maar het is uiteindelijk beloond, met de toekenning van de Regiodealgelden, destijds in de zomer van 2020. Je weet dan dat er concreet geld is om veel goede dingen mee te doen.

Inmiddels zijn de eerste resultaten zichtbaar. Er komen ontvangstlocaties in onder meer Nunspeet, Harderwijk en Ede. Bijzondere plekken waar we veel bij elkaar kunnen laten komen. Bezoekers kunnen daar uit de trein stappen of parkeren (i.p.v. langs de weg) en recreëren door bijvoorbeeld wild te zien via een klimtoren. Door bezoekersstromen te stroomlijnen kun je kwetsbare natuur ontzien.

Een ander positieve bijeffect van een regiodeal vind ik de verbinding met de ministeries. Haagse ambtenaren kijken mee met onze ambities. Die krijgen dus vrij snel door wat wij belangrijk vinden en waarin wij gezamenlijk kunnen optrekken. En dat is goed. Het is voor ons en de lokale partners fijn dat we met de ministeriële ondersteuning kunnen doorpakken.

Onlangs kwam minister Hanke Bruins Slot naar de Veluwe. Ze wilde met eigen ogen zien waaraan haar en ons geld besteed wordt. Die dag scheen de zon, kortom de omstandigheden waren goed. Samen met collega gedeputeerde Jan Markink waren we gastheer. Met gepaste trots hebben we laten zien wat er was gerealiseerd én wat we nog willen doen.

Jos Vranken, directeur van NBTC: "Bestemmingsmanagement is een aanpak in ontwikkeling, een continu proces, naar het optimum waarbij de impact van bezoek zoveel mogelijk positief bijdraagt aan de welvaart en het welzijn van inwoners. Met alle opgaven die er op dit moment op onze maatschappij afkomen, vraagt dat een flexibele houding, want morgen kan er weer een heel andere problematiek de kop opsteken. Het mooie is dat veel partijen het belang van bestemmingsmanagement inzien en ermee bezig zijn. Het gastvrijheidsdomein is voor ons land én voor de Veluwe een belangrijke economische en maatschappelijke pijler. Een integrale benadering is cruciaal om de balans tussen recreatie, leefbaarheid en natuur te behouden."

Een belangrijk jaar voor de Veluwe Deelfiets Coöperatie

Een eigen elektrische deelfiets, van de Veluwe, voor de Veluwe. Hij is er én hij rijdt. Wie goed oplet zal de opvallende fietstassen die de deelfietsen kenmerken, deze zomer steeds vaker spotten op de Veluwse fietsroutes. Na een voorzichtige start in 2022 moet dit de zomer worden waarin de deelfiets écht gaat vliegen.

Met de toenemende toeristische druk op de Veluwe wordt de vraag hoe we een hoogwaardige ontvangst van gasten kunnen combineren met het behoud van een uniek maar kwetsbaar stuk natuur, steeds groter. Met de gezamenlijke Regio Deal Veluwe hebben Veluwe op 1, provincie Gelderland en het programma Vitale Vakantieparken laten zien hier serieus werk van te maken. De ingediende plannen op het gebied van bestemmingsmanagement en duurzame mobiliteit zijn concreet én inspirerend. Een bezoek aan de Veluwe gaat de komende jaren veranderen, ten goede.

Een onderwerp dat veel gemeenten in hun plannen hebben opgenomen is dat van een elektrisch deelfietsennetwerk. De vier Veluwse ondernemers achter Veluwe Actief, Outdoor Nunspeet, Veluwe Specialist en Fietsverhuur Ede hebben besloten deze handschoen op te pakken en de handen ineen te slaan.

Geboorte van een duurzaam netwerk

Met de oprichting van de Veluwe Deelfiets Coöperatie en de aanschaf van veertig hoogwaardige e-bikes die op meer dan tien locaties gehuurd en ingeleverd kunnen worden, was de geboorte van het duurzame deelnetwerk vorig jaar al een feit. Gebruikers kunnen het elektronische slot eenvoudig losmaken en op slot zetten via een eigen Veluwe Deelfiets-app. Na het betalen van een instaptarief wordt er afgerekend per minuut. Inleveren van de fiets kan op elke verhuurlocatie, dit onderscheidt de fiets - naast kwaliteit

en hoge rijcomfort - van bijvoorbeeld de OV-fiets en andere deelfietsconcepten op de Veluwe.

Uitrol in hogere versnelling

Het afgelopen jaar is door de initiatiefnemers gebruikt om het product up and running te krijgen. Nu de eerste ervaringen zijn opgedaan en gebruikersdata binnen zijn, is het zaak om de uitrol van het project weer een versnelling hoger te zetten. Dat vond niet alleen de Veluwe Deelfiets Coöperatie zelf, deze ambitie wordt ook onderschreven door de VeluweAlliantie. Met die steun in de rug wordt nu dan ook hard gewerkt aan de realisatie van een nieuwe fase van het deelnetwerk.

Sinds dit voorjaar beschikt de coöperatie met Martin Werkman over een eigen projectleider, wat de ontwikkelingen een flinke boost moet geven. "Het is mooi om te merken dat er zoveel gezamenlijk enthousiasme is voor de Veluwe Deelfiets," aldus Werkman. "De deuren van de diverse gemeentehuizen gaan makkelijk voor me open en ik voel een hoop bereidheid om er samen iets moois van te maken. Maar er zijn ook nog veel vragen. Je merkt toch dat er behoefte is aan een vast aanspreekpunt. Het is fijn dat ik gemeenten nu op kan zoeken en dat we de plannen samen kunnen uitwerken."

Showcasemodel voor gemeenten

Werkman vervolgt: "Dit is voor ons hét moment om samen met de gemeenten plannen te maken voor het actief uitbreiden van het aantal deelhubbs en fietsen. Je ziet dat de plannen van de gemeenten voor de diverse Veluwe-toegangspoorten (TOP-locaties) nu echt concreter worden. Gemeenten zien eigenlijk allemaal een plek voor de deelfiets in die plannen. Het is zaak dat wij nu een product leveren dat voldoet aan de ambities die er overal zijn."

Het idee is dat een deelfietsennetwerk alleen succesvol wordt wanneer de fietsen te vinden zijn bij alle ontvangstlocaties. Om die reden werkt de Veluwe Deelfiets Coöperatie nu hard aan de ontwikkeling van een zogenoemd showcasemodel van de deelhub. Een luxe fietsenstalling, van de benodigde gemakken voorzien, schaalbaar, inpasbaar en in lijn met de Veluwe-huisstijl. Werkman: "Met onze pilothub, waarvoor de locatie nog moet worden uitgekozen, gaan we onze ambitie pas écht concreet maken. Na de zomer willen we alle gemeenten uitnodigen om te komen kijken. Het idee is natuurlijk dat we in 2024 dan een aantal prachtige, in het oog springende verhuurlocaties kunnen toevoegen aan ons gezamenlijke Veluwse deelfietsennetwerk"

Martin Werkman (links) met Peter Oversteegen, een van de initiatiefnemers van de Veluwe Deelfiets.

Groeimodel voor ondernemers

Het groeimodel van de Veluwe Deelfiets loopt komend jaar dus vooral via de diverse toegangspoorten (ontvangstlocaties) van de Veluwe. Het idee is grof gezegd dat de gemeenten actief hun medewerking verlenen aan de deelhub en de coöperatie de financiering en exploitatie van de fietsen voor zijn rekening neemt.

Daarna moet het netwerk fijnmaziger worden, waarbij het ook nadrukkelijk de bedoeling is dat vakantieparken en horecaondernemers aansluiten. "Ik denk dat het juist voor deze doelgroep ook heel interessant kan zijn," aldus Werkman. "Een ondernemer verhuurt straks hoogwaardige e-bikes zonder dat hij zelf ook nog maar iets hoeft te doen. Bovendien kan hij lid worden van de coöperatie. Eigenlijk is het dus een duurzaam groeimodel voor de eigen Veluwse ondernemers. Iets vergelijkbaars bestaat naar mijn weten nog niet."

Een mooie zomer

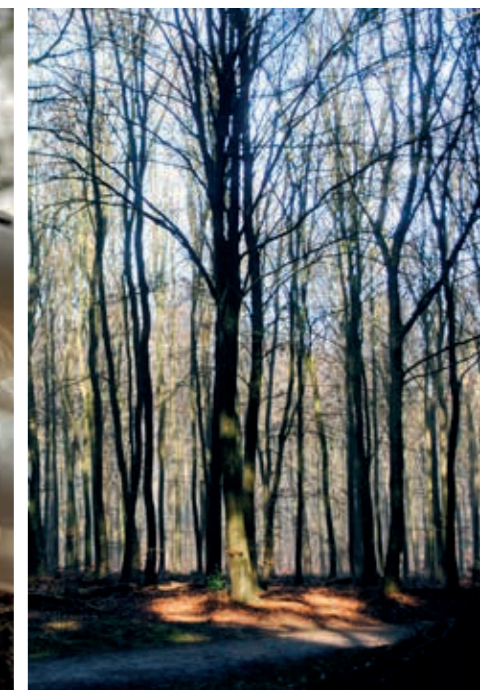
Het netwerk moet op termijn groeien tot een omvang waarbij het ook echt aantrekkelijk wordt om met de trein naar Ede of Harderwijk te komen, daar de fiets te pakken en deze in Apeldoorn weer in te leveren. De eerste mijlpaal van de coöperatie is om een netwerk met 1000 fietsen gerealiseerd te krijgen.

Deze zomer zet de coöperatie meer concrete stappen in haar ontwikkeling. Zo is de Veluwe Deelfiets één van de eerste partijen in de wereld die gaat werken met het opladen van fietsen via laadtegels. Dit is mogelijk door een samenwerking met de Delftse startup Tiler. Daarnaast zijn er verbeteringen doorgevoerd in de software, is de instapprijs aantrekkelijker gemaakt en zijn de verhuurlocaties zichtbaarder en aantrekkelijker gemaakt.

"Je kunt deze zomer op plekken als Nunspeet, Garderen, Otterlo en Rheden eigenlijk niet meer om de Deelfiets heen," volgens Werkman. "We willen zoveel mogelijk mensen een prettige eerste Veluwe Deelfiets-ervaring bieden. Ik zou iedereen dan ook willen adviseren: download die app en maak eens een ritje!"

Meer weten over de mogelijkheden die de Veluwe Deelfiets? Neem dan contact op met Martin Werkman via 06-25181882 of martin@veluwedeelfiets.nl. Het downloaden van de Veluwe Deelfiets-app kan is gratis via de App Store (Apple) en Play Store (Android).

Natuurbelevenispark Veluwe, hét bezoekerscentrum van de Veluwe

Elders in dit magazine heb je wellicht al gelezen dat het huidige Transferium in Nunspeet een ontvangstlocatie wordt van het type OV-Poort. De locatie biedt de bezoeker nu al van alles: fietsverhuur, een uitkijktoren, horeca én een bezoekerscentrum. Dat bezoekerscentrum wordt beheerd door de Stichting Natuureducatie en Informatie Veluwe (SNIV), waarvan Koos Meijer voorzitter is. Ik spreek Koos tussen de reetjes, vossen en geweien en een das en drie uilen houden ons in de gaten. Het zijn allemaal opgezette dieren die onderdeel uitmaken van de expositie in het bezoekerscentrum.

“Bij de ontwikkeling van Transferium naar de Poort van de Veluwe, hoort ook een vernieuwd bezoekerscentrum. En dat moet hét bezoekerscentrum van de Veluwe, met de klemtoon op hét, worden.” Koos Meijer vindt er geen doekjes om, hij, maar ook vele anderen, willen dat het bezoekerscentrum in Nunspeet het grote voorbeeld wordt voor andere Veluwse ontvangstlocaties.

Een aantal jaren geleden is het expositiedeel in het huidige bezoekerscentrum, eigendom van Hendrik-Jan Borsboom, overgegaan naar SNIV. “Het gehele complex gaat straks verder onder de nieuwe naam: Natuurbelevenispark Veluwe en het nieuwe bezoekerscentrum gaat daar deel van uitmaken” vertelt Koos. “Het past naadloos in de ontwikkeling van het hele entreegebied in Nunspeet met twee onderdoorgangen onder het spoor, een compleet vernieuwd stationsplein en omgeving en de Poort van de Veluwe. Mensen die hier straks uit de trein of hun auto stappen, staan meteen ‘in’ de Veluwe.”

Er werken hier veel partijen samen om alle ontwikkelingen voor elkaar te krijgen. Gemeente en ProRail voor de grote infrastructurele projecten. Voor het Natuurbelevenispark Veluwe Hendrik-Jan Borsboom, SNIV, Nunspeet uit de Kunst, maar ook de provincie Gelderland, de gemeente Nunspeet, Staatsbosbeheer en Veluwe op 1 en wellicht vergeet ik er nog een paar. Samenwerking, daar gaat het om.”

Naast een nieuwe informatieruimte, blijft de expositie - die mogelijk gevarieerder en uitgebreider wordt, en willen we graag een natuurklimbos, een nieuw kabouterpad en horeca. Natuurlijk blijft Outdoorcentrum Nunspeet de recreant voorzien van de leukste activiteiten om de Veluwe te ontdekken. “De expositie wordt interactiever en we gaan zo mogelijk met wisselende exposities werken, altijd gericht op natuureducatie,” zegt Koos. “Verder wordt er hard gewerkt om ook Nunspeet uit de Kunst in het

Het huidige bezoekerscentrum ligt verscholen in het groen. Je moet goed kijken wil je het vanaf de uitkijktoren zien

Bezoekerscentrum te gaan huisvesten. Deze stichting promoot Nunspeet en omvat onder andere de VVV-werkzaamheden in alle kernen van de gemeente Nunspeet. Ook hier zijn we op weg naar een vruchtbare samenwerking voor goed gastheerschap.”

De ontvangstlocatie in Nunspeet, straks dé Poort van de Veluwe, is ook onderdeel van de belevingsgebieden ‘Veluwse Natuurgeheimen’ en ‘Veluwse kust’. Koos wijst me op de stuifduinen die aan het spoor liggen. “Die zijn vroeger op een unieke manier ontstaan door opwaaiend stuifzand. Het gebied is zo veelzijdig: achter het bezoekerscentrum sta je direct midden in het bos. Een stukje verder liggen bijzondere natuurgebieden zoals het Mosterdveen, maar er zijn ook veel campings en bungalowparken in de nabije omgeving en het centrum van Nunspeet is vlakbij en straks veilig en makkelijk te bereiken via een tunnel die onder het spoor door loopt.”

Ik vraag wanneer het allemaal gaat gebeuren. “Ze zijn aan de noordkant van het spoor al begonnen. Voor het bezoekerscentrum denk ik dat we in

2024 aan de verbouwing kunnen beginnen. De ontwikkeling van het Bezoekerscentrum moet aansluiten bij de ontwikkelingen en realisatie van de Poort van de Veluwe. Ik denk dat het geheel eind 2024, begin 2025 opgeleverd wordt. We gaan het zien. Wij gaan in ieder geval aan de slag met al onze partners en meedenkers om hier samen een unieke ontvangstlocatie op de Veluwe neer te zetten, waarmee we anderen kunnen inspireren.”

Koos Meijer voor het centrum, waarvan de naam straks verandert in Natuurbelevenispark Veluwe

Bestemmingsmanagement en marketing gaan hand-in-hand

Marketing wordt soms als de 'vijand' gezien van bestemmingsmanagement, omdat marketing zich puur en alleen zou richten op het aantrekken van méér bezoekers. Maar marketing is zoveel meer dan dat en ook staat het vakgebied nooit stil. Anno 2023 gaat marketing op de Veluwe om de juiste bezoeker op het juiste moment op de juiste plaats te krijgen. Hiervoor zet marketingorganisatie VisitVeluwe - onderdeel van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen - zich in. En met succes.

Boven alles wil VisitVeluwe zorgen dat toerisme van toegevoegde waarde blijft voor de bestemming én haar inwoners. Er is -terecht- steeds meer aandacht voor de balans tussen natuur, leefbaarheid en economisch belang. Met intelligente, data gestuurde promotie en marketingactiviteiten inspireert VisitVeluwe de juiste bezoeker, op het juiste moment en op de juiste plaats, voor een bezoek aan de Veluwe. Met het programma belevingsgebieden, met kennis en data en met haar marketinginzet draagt de organisatie bij aan de doelen (bestemmingsmanagement) zoals gesteld door Veluwe op 1 en aan de verduurzaming van de sector.

Belevingsgebieden

De belevingsgebieden zijn essentieel voor bestemmingsmanagement. Het concept belevingsgebieden deelt de Veluwe op in thematische deelgebieden met specifieke, onderscheidende karakters en gebiedskwaliteiten: Veluwse verhalen over de landschappelijke, historische, economische en agrarische ontwikkeling, van Industriële Veluwe tot de Veluwe Kust, van de Koninklijke Veluwe, Kastelen en Landgoederen, tot het Veluws (oorlogs)Verleden. De belevingsgebieden moeten eind 2024 duidelijk herkenbaar zijn. VisitVeluwe en Veluwe op 1 werken hieraan met verschillende lokale betrokkenen. Hiermee is er voor verschillende doelgroepen die de Veluwe bezoeken altijd iets interessants te zien en te beleven. Juist aan de randen van de Veluwe waar veel diversiteit is.

Kennis en data als input in strategisch beleid

Met inzet van marktonderzoek en aankoop van data verzamelt, analyseert en presenteert VisitVeluwe toeristische data. Dank aan aantallen en herkomst van bezoekers, maar ook aan andere demografische gegevens (leeftijd, nationaliteit, beroep) en het kruisbezoek aan verschillende locaties. Geheel AVG-proof uiteraard. Op basis van deze

data kan VisitVeluwe steeds beter gedrag en drukte op een bepaalde plek voorspellen en waar nodig beïnvloeden. Deze inzichten deelt VisitVeluwe met haar partners. Zo wordt de data ingezet bij de recreatieve infrastructuur en lopen er gesprekken om dit toe te voegen aan de ontvangstlocaties.

Marketinginzet: kwaliteit boven kwantiteit

Deze kennis en data vormen ook voor VisitVeluwe zelf een belangrijke bron van inzicht; het was de basis voor haar vernieuwde marketingstrategie. Hierin staat een stevige positionering van het merk Veluwe - begin 2023 wederom uitgeroepen tot sterkste streekmerk van Nederland, door onderzoeksbureau Hendrik Beerda - centraal. Juist de veelzijdigheid van de Veluwe is leidend in alle uitingen. Niet alleen de natuur is het bezoeken de moeite waard, juist ook de dorpen en (Hanze)steden, attracties en het culturele erfgoed verdienen alle aandacht. Deze veelzijdige positionering ontlast de natuur, draagt bij aan bezoek op de plekken waar bezoek juist gewenst is en heeft een positief effect op de houding van bewoners en ondernemers ten opzichte van bezoekers.

Ook de periode van marketinginzet is belangrijk in de aanpak. Met landelijke campagnes gericht op het werven van nieuw bezoek zet VisitVeluwe in op de zogenaamde schouderseizoenen. Het (vroeg) voorjaar en het (late) najaar bieden kansen, er is meer ruimte op de Veluwe en de toeristische ondernemers heten nieuwe bezoekers van

harte welkom. In het hoogseizoen draait het in de marketinginzet juist om spreiding van bezoekers die al op de Veluwe zijn. Met name de minder bekende routes staan in de etalage, de waterrijke gebieden aan de randen van de Veluwe en de toeristische locaties waar 'lucht' is.

Verduurzamen van toerisme

Met de inzet op natuurbescherming en spreiding draagt VisitVeluwe bij aan het verduurzamen van toerisme. Maar ook op het gebied van inclusie en het terugbrengen van de CO2-footprint ziet VisitVeluwe een rol voor zichzelf. Iedereen is immers welkom op de Veluwe. Met de juiste tone of voice, audio en beeld draagt VisitVeluwe een inclusief karakter uit. Ze investeert in toegankelijke content, die ook voor slechtzienden, slechthorenden en kleurenblinden goed te lezen of bekijken valt. Ook inspireert zij haar partners deze verantwoordelijkheid mede te dragen. Immers de inclusieve beleving en toegankelijkheid op locatie wordt verzorgd door de lokale ondernemer. Dit vraagt kennisdeling en samenwerking in de breedte van de gehele Veluwe.

Dat laatste geldt zeker ook voor het terugdringen van de CO2-footprint van de regio in de klimaatneutrale ambities van de sector. VisitVeluwe zet in haar nieuwe strategie in op het activeren van haar partners bij het (door)ontwikkelen van duurzaam aanbod dat bijdraagt aan leefbaarheid, richt haar marketingactiviteiten op het verlagen van de footprint van bezoekers en maakt duurzame keuzes voor de bezoeker inzichtelijker en aantrekkelijker.

Samen met partners

In de regionale doelen van bestemmingsmanagement is VisitVeluwe dus een onmisbare partner. Als een verbindende partij tussen overheden, belangenorganisaties, terreinbeherende organisaties en ondernemers, zet zij zich in voor een duurzame bezoekerseconomie, die bijdraagt aan natuurbescherming, leefbaarheid en economisch belang op de Veluwe.

Colofon

Uitgave

Veluwe op 1, juni 2023
veluweop1@apeldoorn.nl

Hoofdredactie

Patricia Verhelst (Veluwe op 1)

Vormgeving

Vorm & Vast, Gennep

Druk

Druk & Vorm, Nijmegen

Aan dit nummer werkten mee

Willem Bijleveld (Veluwe op 1), Tim van den Brink (provincie Gelderland), Marjolein van Doorne (TVAN), Nicole Diks (Veluwe op 1), Judith van Elderen (Veluwe op 1), Danny Huizer (gemeente Apeldoorn/Veluwe op 1), Petra Kanters (provincie Gelderland), Evert Leusink (Veluwe op 1), Koos Meijer (SNIV), Lotty Nijhuis (namens provincie Gelderland), Dianne Nijland (Veluwe op 1), Bastiaan Overeem (NBTC), Edith Scholte-Wessels (Veluwe op 1), Esther Sietses (NBTC), Martin Werkman (Veluwe Deelfiets Coöperatie)

Foto's werden gemaakt door

Willem van Binsbergen (Visit Veluwe), Jurjen Drenth (i.s.m. Visit Veluwe), Chris König (i.s.m. Visit Veluwe), gemeente Nunspeet, Ronald van Veen (gemeente Ermelo/Veluwe Alliantie), Patricia Verhelst (Veluwe op 1), Norbert Voskens (Vosfoto).

Deze uitgave werd mede mogelijk gemaakt door

Regiodeal Veerkrachtige Veluwe

Alle teksten en beelden in deze uitgave mogen vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden, mits met bronvermelding. Hoewel wij bij de totstandkoming van deze uitgave de grootst mogelijke zorgvuldigheid hebben betracht, bestaat altijd de mogelijkheid dat bepaalde informatie niet klopt of na verloop van tijd verouderd of niet meer juist is.

In samenwerking met:

Veluwe op 1 is een netwerksamenwerking. De volgende partners op de Veluwe nemen deel aan de samenwerking en ondertekenden een samenwerkingsovereenkomst:

Gemeenten:

Apeldoorn
Arnhem
Barneveld
Brummen
Ede
Elburg
Epe
Ermelo
Harderwijk
Hatterij
Heerde
Nijkerk
Nunspeet
Oldebroek
Renkum
Rheden
Putten
Rozendaal
Scherpenzeel
Voorst
Wageningen

ANWB
Gelders Particulier Grondbezit
Geldersch Landschap en Kasteelen
HISWA-RECRON
IVN
Koninklijke Horeca Nederland
Kroondomein het Loo
Leisurelands
LTO
Nationale Park De Hoge Veluwe
Natuurmonumenten
Overleg Dé Veluwse Attracties
Provincie Gelderland
Rijks Vastgoed Bedrijf
Staatsbosbeheer

